

Vlaanderen
is landbouw & zeevisserij

**IPM RICHTLIJNEN
CHECKLIST 2024**

AGENTSCHAP
**LANDBOUW
& ZEEVISSERIJ**

www.vlaanderen.be/landbouw

IPM RICHTLIJNEN CHECKLIST 2024

15.07.2024

INHOUD

1	Checklist IPM akkerbouw, ruwvoedergewassen, groenten in openlucht, glasgroenten en fruitteelt	3
1.1	Bijlage 1: Maatregelen ter bevordering van nuttige organismen, biodiversiteit en ecologische structuren	11
1.2	Bijlage 2: Maatregelen ter voorkoming van bodemerrosie	12
1.2.1	Beschrijving van de pakketten	13
1.3	Bijlage 3: Hygiënemaatregelen ter voorkoming van de verspreiding van schadelijke organismen	15
1.4	bijlage 4 : Maatregelen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verduurzamen	16
1.5	bijlage 5 : Monitoren van ziekten en plagen	20
1.6	BIJLAGE 6 : Keuze van de bestrijdingsmethoden	20
2	checklist IPM sierteelt.....	22
3	BIJLAGE: Lijst van driftreducerend materiaal – driftpercentages in functie van de spuittechniek.	31
	Tabel 1: lijst driftreducerende doppen voor NEERWAARTSE BESPUITINGEN (bijvoorbeeld veldspuiten)	34
	Tabel 1.1. Grote teelten (verticaal neerwaarts gericht bespuitingen) - Overgangperiode.....	40
	Tabel 1.2. HAGEN BIJ HORIZONTALTE TEELTEN	41
	Tabel 2: Boomgaarden/Hop (anderen dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen)	43
	Tabel 3: Breedte van de bufferzones: omzetting van de grootte van de bufferzone in functie van de toegepaste driftreductie.....	46

//

1 CHECKLIST IPM AKKERBOUW, RUWVOEDERGEWASSEN, GROENTEN IN OPENLUCHT, GLASGROENTEN EN FRUITTEELT

1 (=A): major 100 % conform

2 (=B): minor: 80 % conform

3 (=C): aanbeveling

nvt = niet van toepassing

		Akker- bouw	Ruwvoeder, uitz. maïs, voeder- bieten	Groenten openlucht	Glas- groenten	Fruit
1. Preventie van schadelijke organismen						
1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren:					
1.1.1	Biodiversiteit en ecologische structuren: min. 2 maatregelen uit bijlage 1 toepassen.	2	2	2	2	2
1.2	Rassen en variëteiten					
1.2.1	De teler moet voor de teelten op zijn bedrijf over informatie beschikken van de eigenschappen van de geteelde rassen en variëteiten. Op basis van deze informatie worden de rassen gekozen i.f.v. gezondheidsstatus, resistentie of tolerantie tegen belangrijke ziekten en plagen en in functie van de vraag van de afnemer.	1	nvt	2	2	2
1.2.2	De akkerbouwer beschikt tenminste over de volgende lijsten .	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.3	Voor granen, vlas en koolzaad: lijsten opgesteld door LCG	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.4	Voor maïs: lijsten opgesteld door LCV	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.5	Voor suikerbieten en cichorei: lijsten opgesteld door KBIVB	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.6	Voor aardappelen: lijsten opgesteld door PCA, Inagro	1	nvt	nvt	nvt	nvt
1.2.7	Doe een visuele controle op het ziekte- en plaagvrij zijn van het aangeleverde plantenmateriaal.	2	nvt	2	2	2
1.2.8	Gebruik gezond plantenmateriaal, zaaigoed of gecertificeerd uitgangsmateriaal.	1	1	1	1	1
1.2.9	Aanplanten van bestuivers volgens variëteit en teelttechniek.	nvt	nvt	nvt	nvt	2

		Akker- bouw	Ruwvoe- der, uitz. maïs, voeder- bieten	Groente n open- lucht	Glasgroen- ten	Fruit
1.3	Vruchtafwisseling					
1.3.1	Vruchtafwisseling geldt voor vollegrondsteelten in open lucht met minimum van 1/2 teelten of jaren.	2	nvt	2	nvt	2
1.3.2	Voor suikerbieten, wortelen, slasoorten en andijvie die vanaf 2019 uitgezaaid zijn met zaden behandeld met neonicotinoiden clothianidin (Poncho 600 FS,Poncho beta), thiamethoxam (Cruiser, Cruiser 600FS) en imidacloprid (Gaucho 70 WS) gelden volgende beperkingen in de teeltrotatie: <ul style="list-style-type: none"> • Gedurende twee jaar na de uitzaai mogen geen bijenattractieve bloeiende gewassen uitgezaaid/geplant worden. Bloeiende groenbedekkers kunnen op voorwaarde dat de bloei voorkomen wordt door mechanische behandeling • Gedurende de daaropvolgende drie jaar kunnen minder bijenattractieve gewassen uitgezaaid/geplant worden zoals aardappelen, maïs, vezelvlas... • In geval van cultuurcontract: <ul style="list-style-type: none"> ○ VERPACHTER voegt een ondertekende verklaring per perceel toe aan het cultuurcontract met de vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, slasoorten, andijvie of wortelen al dan niet behandeld werden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiamethoxam en/of imidacloprid. ○ PACHTER voegt een ondertekende verklaring toe aan het cultuurcontract, per perceel met een vermelding of het zaaizaad van de suikerbieten, slasoorten, andijvie of wortelen al dan niet behandeld zullen worden met werkzame stoffen clothianidin en/of thiamethoxam en/of imidacloprid. 	1	1	1	nvt	1
1.3.3	Biet: rotatie van minimaal 1/3 respecteren.	2	nvt	nvt	nvt	nvt
1.3.4	Aardappelen: rotatie van minimaal 1/3 respecteren (uitgezonderd voor de teelt onder niet verplaatsbare serres).	1	nvt	nvt	nvt	nvt

	<p>wanneer perceel vrij is van knolcyperus <i>Enkel percelen die in de verzamelaanvraag aangemerkt zijn als besmet met knolcyperus komen voor deze afwijking in aanmerking. Percelen waarop u knolcyperus vaststelt, moet u melden met een foto van de besmetting op het perceel zelf. Daarnaast vermeldt u de graad van besmetting (oppervlakte in m²) en of het gaat om een haard of diffuse besmetting. Dit kan via info@lv.vlaanderen.be of de Agrilens-app. De vrijstelling van gewasrotatie op met knolcyperus besmette leem- en kleigronden vervalt vanaf 2024.</i></p> <p>*Percelen die vrijgesteld zijn van gewasrotatie op perceelsniveau worden niet meegerekend voor gewasrotatie op bedrijfsniveau.</p>					
	Niet van toepassing op bedrijfs- en perceelsniveau op landbouwbedrijven waar:					
	<ul style="list-style-type: none"> a) meer dan 75% van het bouwland wordt gebruikt voor: de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, OF de teelt van vlinderbloemige gewassen, OF ligt braak, OF een combinatie daarvan; b) meer dan 75% van het subsidiabele landbouwareaal wordt gebruikt voor: blijvend grasland en de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, OF de teelt van gewassen die onder water staan gedurende een aanzienlijk deel van het jaar of een aanzienlijk deel van de gewascyclus, OF een combinatie daarvan 					
13.14	Grondontsmetting is enkel mogelijk als dit uit een gewas- of grondanalyse blijkt. Deze kan uitgevoerd worden conform de erkenning van de gewasbeschermingsmiddelen. Indien mogelijk/haalbaar moet de voorkeur gegeven worden aan een niet-chemische bodem ontsmetting.	2	2	2	2	2
14	Bemesting					
14.1	Bemesting baseren op een bodem-, voedingswater- of gewasanalyse of standaard analyse van de bouwvoor minstens om 4-5 jaar.	2	2	2	1	2
15.	Bodemerosie					
15.1	Bodemerosie voorkomen volgens de maatregelen opgenomen in bijlage 2 is aanbevolen voor medium (oranje) erosiegevoelige percelen.	3	3	3	nvt	3

3.3.8	Indien bij het vullen van het spuittoestel een aanzuigslang wordt gebruikt, dient deze uitgerust te zijn met een terugslagklep.	1	1	1	1	1
3.3.9	Indien er bij het vullen van het spuittoestel water uit het oppervlaktewater wordt aangezogen, mag de aanzuigleiding niet gecontamineerd zijn met gewasbeschermingsmiddelen. Contaminatie treedt bv. op wanneer er spuitnevel tijdens de spuitwerkzaamheden neerslaat op de aanzuig-of toevoerslang die mee op de spuitmachine vervoerd wordt.	1	1	1	1	1
3.3.10	Morsen vermijden en het toestel niet vullen op verharde oppervlakten, waar geen opvang voorzien is en dit om puntvervuiling te vermijden.	2	2	2	2	2
3.3.11	Toestel volledig reinigen op het veld of op een verharde oppervlakte die voorzien is van de nodige opvang en deze verwerken op een aangepaste wijze (biofilter, fytobak, fysio-chemische verwerking).	1	1	1	1	1
3.3.12	Bereken bij de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen de benodigde spuitvloeistof en hoeveelheid product om resten te voorkomen.	1	1	1	1	1
3.3.13	De lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen (incl. zegels) worden op een droge, veilige plaats bewaard tot aan de ophaling van "AgriRecover" (zie www.agrirecover.eu). Bij de toepassing van vloeibare middelen worden de zorgvuldig geledigde verpakkingen voldoende met water gespoeld. De lege verpakkingen worden gedroogd in een recipiënt. Indien er nog lekvloeistof aanwezig is, wordt deze op een correcte wijze verwerkt."	1	1	1	1	1
3.3.14	Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.	1	1	1	nvt	1
3.3.14	Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 90% worden gerealiseerd. Waarbij minimaal 75% driftreductie wordt gerealiseerd op het spuittoestel zelf.	1 (2026)	1 (2026)	1 (2026)	nvt	1 (2026)
3.3.15	Gebruik van een kantdop op spuitbomen gebruikt voor neerwaarts gerichte bespuitingen langs oppervlaktewater en verhardingen.	2	2	2	2	2
3.3.16	De spuitboomhoogte bij openluchtteelten waarbij neerwaarts gericht gespoten wordt, bedraagt 0,5 meter boven het gewas bij spuitbomen met een dopafstand van 50 cm. Bij spuitbomen met 25 cm dopafstand, bedraagt deze 30 cm boven het gewas. Bij toepassingen bij openluchtteelten waarbij niet neerwaarts gericht gespoten wordt, dient de afstelling van de spuitapparatuur (bv. doppenkeuze, aantal	2	2	2	nvt	2

Op een geschikte manier plaatsen van kunstmatige schuil- en nestplaatsen voor wilde solitaire bijen (Osmia, Andrena,...) en/of voor de overwintering van nuttige insecten (gaasvliegen, lieveheersbeestjes, enz.)
Plaatsen en/of het in stand houden van natuurlijke schuil- en nestplaatsen voor de overwintering van nuttige organismen (hagen, struiken, bosjes, bomen, rietkragen enz.)
Plaatsen en/of in stand houden van gemengde hagen (sleedoorn, vlierbes, klimop, wilg, sporkehout, enz.) rond de teelt/het perceel als toevluchtsoord voor nuttige insecten
Aanleggen of in stand houden van een bloemenstrook of een wilde vegetatiestrook met een breedte van minimum 1 m
In stand houden van een compenserende ecologische oppervlakte die ten minste 2 % van het bedrijf bedekt. Deze oppervlakte mag geen enkele meststofgift of gewasbeschermingsmiddel ontvangen
Het volledig mechanisch onkruid vrijhouden van niet beteelde stroken
Het inzaaien of planten van bodembedekkers of groenbedekkers
Weidevogelbeheer door bescherming van vogelnesten en/of aanleg van vluchtstroken
Akkervogelbeheer zoals aanleggen van gemengde grasstroken, leeuwerikvlakjes, faunaranden, winterstoppel of graanranden
Aanleg van grasbufferstroken
Bevorderen van natuurlijke vijanden onder bescherming door bv. bankerplanten, laten liggen van niet-zieke afgeplukte bladeren, klimatisatie

1.2 BIJLAGE 2: MAATREGELEN TER VOORKOMING VAN BODEMEROSIE

éénjarige teelten

Teeltcategorie	Paarse percelen		Rode percelen	
Teelten die jaarrond de bodem bedekken	Verbod op het omzetten van blijvend grasland naar akkerland met uitzondering van grasland aangelegd in uitvoering van BO of Erosiebesluit van de Vlaamse regering			
Teelten ingezaaid vóór 1 januari, vb wintertarwe, wintergerst, koolzaad, ...	Basispakket	Basispakket	Basispakket	Keuzepakket structurele erosiebestrijding
	EN		of	
	Keuzepakket bufferstroken		Keuzepakket bufferstroken	
	Of		of	

	Keuzepakket teettechnische maatregelen	EN	Keuzepakket teelttechnische maatregelen	
Teelten ingezaaid na 1 januari, vb suikerbieten, zomergranen, mais, groenten, ruggenteelten	Basispakket	Keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken	Basispakket	
	EN Keuzepakket Bufferstroken		EN Keuzepakket bufferstroken	
	EN Keuzepakket teelttechnische maatregelen		Of Keuzepakket Teelttechnische maatregelen	

- - - - = keuzeoptie

1.2.1 Beschrijving van de pakketten

BASISPAKKET VOOR PAARSE EN RODE PERCELEN

- Indien teelt geogst wordt **vóór** 15/10:
 - inzaai van een groenbedekker voor 1/12, OF
 - inzaai van een andere teelt voor 1/12
- Indien teelt geogst wordt **na** 15/10:
 - inzaai van een groenbedekker voor 1/12, OF
 - bodem niet-kerend bewerken voor 1/12, OF
 - inzaai van een *andere teelt* voor 1/12, OF
 - behoud van bodembedekking door oogstresten bij korrelmais, spruiten en andere koolsoorten tot inzaai volgende teelt OF
 - het toepassen van wintervoorploegen (winterlabeur) voor percelen met een klei- of leembodem.
- Indien teelt niet geogst **op** 1/12:
 - behoud van teelt of teeltresten OF
 - het toepassen van wintervoorploegen (winterlabeur) voor percelen met een klei- of leembodem

KEUZEPAKKET STRUCTURELE EROSIEBESTRIJDINGSWERKEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

////////////////////////////////////

- het hebben of aanleggen van een bufferende aarden dam met een erosiepoel, eventueel met een geleidende aarden dam.
- het hebben of aanleggen van een bufferbekken, eventueel met een geleidende aarden dam.

1.2.1.1 PAARS perceel

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK (*): minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij perceel met uniforme helling ism bedrijfsplanner erosiecoördinator
- Grasgang van minstens 12 m breed bij perceel met sonk/droge vallei ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator
- Graszone bij perceel met complexe topografie, ism erosiespecialist ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator
- Dam uit plantaardige materialen, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook bij een perceel met complexe topografie ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator.

(*) : indien BO erosie, dan vervalt de vergoeding voor het gedeelte erosie

KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELLEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Niet kerende bodembewerking voor inzaai teelt
- Directe inzaai
- Strip till bij inzaai teelt
- Drempels verplicht bij niet-biologische aardappelen. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels
- Drempeltjes, of diepe tandbewerking bij andere ruggenteelten

1.2.1.2 ROOD perceel

KEUZEPAKKET BUFFERSTROOK (*): minstens 1 van de volgende maatregelen uitvoeren:

- Grasbufferstrook van minstens 9 m breed bij perceel met uniforme helling
- Grasgang van minstens 12 m breed bij perceel met sonk/droge vallei
- Graszone bij perceel met complexe topografie, ism bedrijfsplanner of erosiespecialist
- Dam uit plantaardige materialen, eventueel in combinatie met een grasbufferstrook bij een perceel met complexe topografie ism bedrijfsplanner of erosiecoördinator.

(*) : indien BO erosie, dan vervalt de vergoeding voor het gedeelte erosie

KEUZEPAKKET TEELTTECHNISCHE MAATREGELLEN: minstens 1 van volgende maatregelen uitvoeren

- Niet kerende bodembewerking voor inzaai teelt
- Directe inzaai
- Strip till bij inzaai teelt
- Drempels verplicht bij niet-biologische aardappelen. Bij biologische aardappelteelt is schoffelen en wieden toegelaten als alternatief voor drempels
- Drempeltjes of diepe tandbewerking bij andere ruggenteelten

////////////////////////////////////

- Onbeteelde zones (rijpaden, kopakkers) inzaaien met gras in de groeifase van de teelt
 - Zaaien volgens hoogtelijnen bij andere dan ruggenteelten
 - De onbeteelde kopakkers inzaaien met gras in de groeifase van de teelt
- **Meerjarige teelten**

Teeltcategorie	Paarse percelen		Rode percelen	
Meerjarige teelten, vb. <i>fruitteelt, boomkwekerij, ...</i>	Teelt + gras of andere water-doorlatende bodembedekking zorgen voor > 80 % bodembedekking	of Keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken	Teelt + gras of andere water-doorlatende bodembedekking zorgen voor > 80 % bodembedekking of Keuzepakket Bufferstroken	Keuzepakket structurele erosiebestrijdingswerken

1.3 BIJLAGE 3: HYGIËNEMAATREGELLEN TER VOORKOMING VAN DE VERSPREIDING VAN SCHADELIJKE ORGANISMEN

Minstens 2 maatregelen toepassen

Door gepaste maatregelen (bv. afdekken en/of buiten de serre of teelt brengen) verspreiding van ziekten en plagen vanuit afvalhopen met gewasresten voorkomen
Machines en apparatuur worden regelmatig gereinigd om verspreiding van schadelijke organismen te voorkomen
Gebruik van propere potten, trays en plant- en trekbakken
Potgrond opslaan op propere plaats en afdekken (beschermd tegen onkruid)
Reinigen van afgedekte velden en teeltbodems
Onkruidvrij houden van paden en wegen
Grondig reinigen van de binnenkant van de kasconstructie of kweektrekcel
Aangetaste planten, plantendelen en plantenresten verwijderen
Gebruik van ontsmettingsmateriaal voor schoeisel en/of handen en gastenkledij (jassen, schoenvertrekkers, handschoenen, haarnetjes, petjes...)

////////////////////////////////////

Optimale klimaatsturing (o.a. luchten (relatieve vochtigheid onder controle houden), beregenen (irrigatie – druppelen), verwarmen (bv. planten droogstoken))
Insectengaas in verluchttingsramen
Plaatsen van linten, flappen aan ingangseuren (voorkomen insecten), sluis UV vanglampen

1.4 BIJLAGE 4 : MAATREGELEN OM HET GEBRUIK VAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN TE VERDUURZAMEN

Minstens 1 maatregel toepassen

	akkerbouw	ruwvoeder, uitz. maïs, voederbieten	groenten	glas-groenten	fruit
Pleksgewijze behandeling	x	x	x	x	x
Geen gebruik van insecticiden of herbiciden	x	x	x	x	x
Rijenbehandeling	x		x	x	x
Precisielandbouw	x	x	x		x
Goede drainage ter voorkoming van (wortel)ziekten	x		x	x	x
Aanleg van vals zaaibed	x		x		
Inzaaien van groenbedekkers tegen ziekten en plagen en aaltjes	x		x		x
Aanpassen plantafstand/zaai afstand	x		x	x	x
Zaaizaadbehandeling*/dummy pil/phytodrip	x		x	x	
Doorzaaien		x			
Weideslepen		x			
Bloten van grasland		x			
Zaaibedbehandeling/plantbakbehandeling			x	x	
Afdekking met insectengaas of plaatsen van insectengaas in verluchttingsramen				x	
Optimale klimaatsturing (o.a. luchten: relatieve vochtigheid onder controle houden), beregenen (irrigatie-druppel), verwarmen				x	
Teeltbescherming door afdekking (voorbeelden: regenkap, hagelnetten, vliesdoek, ...)			x		x
Aangepast snoeien (eventueel wortelsnoeien) om een evenwichtige groei te stimuleren					x

////////////////////////////////////

Minder bijenattractieve teelten die kunnen ingezaaid worden vanaf het derde jaar volgend op een teelt met zaaizaad behandeld met thiamethoxam en/ of clothianidin:
Aardappelen
Aardappelpootgoed
Engelwortel
Maïs
Suikermaïs
Vezelvlas

1.5 BIJLAGE 5 : MONITOREN VAN ZIEKTEN EN PLAGEN

Minstens 1 maatregel toepassen

- Intensieve, systematische monitoring in het gewas door o.a. (wekelijkse) visuele waarnemingen (dmv. o.a. vangplaten, feromoonvallen, indicatorplanten, tellingen,...)+ notities
- Gebruiken van klimatologische waarnemingen die de infectiedruk kunnen bepalen
- Gebruiken van de waarschuwingsberichten komende van de erkende waarnemings- en waarschuwingsdiensten : - aardappelteelt: PCA, Inagro - granen: LCG - mais: LCV - suikerbieten-cichorei: KBIVB - groenten: PCH, PSKW, PCG, Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, Inagro - fruitteelt: pcfruit, PCH, Inagro - kolen (bloemkool, broccoli, sluitkolen en spruitkool) en prei: PCG, Inagro, PSKW - witloof: Praktijkpunt Landbouw Vlaams-Brabant, Inagro - andere : mits goedkeuring door Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Beleidscoördinatie en Omgeving, Dienst Landbouwbeleid en sectoradvies
- Individuele begeleiding en perceelsoпvolging door een erkende adviseur of voorlichter + verslaggeving
- Determinatie of analyse van staal met ziekte of plaag

1.6 BIJLAGE 6 : KEUZE VAN DE BESTRIJDINGSMETHODEN

Minstens 1 maatregel toepassen

Biologische bestrijding door gebruik te maken van natuurlijke vijanden.
Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen (bv. Trichoderma tegen schimmels, Bacillus tegen rupsen)
Gebruik van fysische methoden (bv. wegvangen door vallen en lijmbanden (mass trapping, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, UV-behandeling, stomen, insectengaas)
Verwarringstechniek
Mechanische onkruidbestrijding

Alternatieve (niet chemische) onkruidbestrijding: thermische onkruidbestrijding, wieden, gebruik van onkruidonderdrukkende methoden (gronddoek, organische mulchen, bedekkend gewas, ...)
Biologische bodemontsmetting
Fysische bodemontsmetting
Bodemontsmetting via solarisatie
Grasland afwisselend grazen of maaien

2 CHECKLIST IPM SIERTEELT

		Binnenteelt grondgebonden (BIG)	Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)	Buitenteelt grondgebonden (BUG)	Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)
1 (=A): major 100 % conform 2 (=B): minor: 80 % conform 3 (=C): aanbeveling nvt = niet van toepassing		Binnenteelt grondgebonden (BIG)	Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)	Buitenteelt grondgebonden (BUG)	Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)
		Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)	Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)	Buitenteelt grondgebonden (BUG)	Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)
		Buitenteelt grondgebonden (BUG)	Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)	Buitenteelt grondgebonden (BUG)	Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)
		Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)	Binnenteelt niet grondgebonden (BIN)	Buitenteelt grondgebonden (BUG)	Buitenteelt niet grondgebonden (BUN)
		BIG	BIN	BUG	BUN
1. De voorkoming en/of vernietiging van schadelijke organismen moet worden verwezenlijkt of in de hand gewerkt onder meer en met name door					
1.1 gewasrotatie; (zowel binnen als buiten de sector)					
1.1.1	Gewasrotatie (ook binnen eenzelfde perceel) is een mogelijkheid voor gevoelige gewassen aan grondgebonden parasieten zoals Verticillium, aaltjes,... in die gevallen waarbij grondgebruik geen beperkende factor is. Uitgezonderd moederplanten	nvt	nvt	3	nvt
1.1.2.a	Op bedrijfsniveau wordt op minimaal 1/3 van het bouwlandareaal, met uitzondering van het areaal met meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen of braakliggend land, gewasrotatie toegepast door : <ul style="list-style-type: none"> • een andere hoofdteelt te telen dan het voorgaande jaar, OF • na de hoofdteelt van het voorgaande jaar een nateelt aan te houden die minstens 12 weken op het perceel aanwezig is en die tot een andere gewassoort behoort dan de hoofdteelt van het betrokken jaar. 	nvt	nvt	1 (2024)	nvt
1.1.2.b	Op perceelsniveau wordt nooit 4 jaar na elkaar dezelfde hoofdteelt aangehouden. Zijn vrijgesteld van gewasrotatie op perceelsniveau*: <ul style="list-style-type: none"> • percelen met meerjarige gewassen, grassen en andere kruidachtige voedergewassen, of braakliggend land • percelen met teelten onder vaste overkapping in volle grond • percelen met sierplanten in containers op en in volle grond • percelen met vaste irrigatie voor knolbegonia 	nvt	nvt	1 (2025)	nvt

////////////////////////////////////

	<ul style="list-style-type: none"> percelen met zandgrond besmet met knolcyperus: maïs na maïs is toegelaten tot wanneer perceel vrij is van knolcyperus <i>Enkel percelen die in de verzamelaanvraag aangemerkt zijn als besmet met knolcyperus komen voor deze afwijking in aanmerking, Percelen waarop u knolcyperus vaststelt, moet u melden met een foto van de besmetting op het perceel zelf. Daarnaast vermeldt u de graad van besmetting (oppervlakte in m²) en of het gaat om een haard of diffuse besmetting. Dit kan via info@lv.vlaanderen.be of de Agrilens-app. De vrijstelling van gewasrotatie op met knolcyperus besmette leem- en kleigronden vervalt vanaf 2024.</i> <p>* Percelen die vrijgesteld zijn van gewasrotatie op perceelsniveau worden niet meegerekend voor gewasrotatie op bedrijfsniveau.</p>				
Niet van toepassing op bedrijfs- en perceelsniveau op landbouwbedrijven waar :					
meer dan 75% van het bouwland wordt gebruikt voor:					
	<ul style="list-style-type: none"> de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, OF de teelt van vlinderbloemige gewassen, OF ligt braak, OF een combinatie daarvan 				
meer dan 75% van het subsidiabele landbouwareaal wordt gebruikt voor:					
	<ul style="list-style-type: none"> blijvend grasland en de productie van grassen of andere kruidachtige voedergewassen, OF de teelt van gewassen die onder water staan gedurende een aanzienlijk deel van het jaar of een aanzienlijk deel van de gewascyclus, OF een combinatie daarvan 				
1.2 gebruik van adequate teeltechnieken (bijvoorbeeld valszaaibedtechniek, zaaitijd en -dichtheid, onderzaaien, conserverende bodembewerking, snoeien en direct inzaaien)					
1.2.1	Inzaaien van groenbedekkers tegen ziekten en plagen (bv. Tagetes, japanse haver, ...)	nvt	nvt	2	nvt
1.2.2	Biodiversiteit en ecologische structuren: minimum 2 maatregelen uit bijlage 1	nvt	nvt	2	2

3.1	Gebruik van beschikbare besluitvormingssystemen voor de gewasbescherming (aantonen dat bewust actie wordt ondernomen): bv. schadedrempel, W&W, temperatuursom, voorlichter, eigen ervaring, ...	1	1	1	1
-----	---	---	---	---	---

4. Duurzame biologische, fysische, en andere niet-chemische methoden verdienen de voorkeur boven chemische methoden indien hiermee de schadelijke organismen op bevredigende wijze worden bestreden

4.1 Mogelijke aanvullingen of alternatieven voor chemische onkruidbestrijding, afhankelijk van de teelt en omstandigheden, zoals:

4.1.1	Alternatieve onkruidbestrijding waar mogelijk (o.a. bedekkende gewassen, organische mulchen, organische afdekmaterialen, mechanische en thermische onkruidbestrijding...)	3	3	3	3
-------	--	---	---	---	---

4.2 Mogelijke aanvullingen of alternatieven voor chemische plaag- en ziektebestrijding, afhankelijk van de teelt en omstandigheden zoals :

4.2.1	Gebruik van erkende biologische en natuurlijke preparaten tegen ziekten en plagen	3	3	3	3
4.2.2	Gebruik of bevorderen van natuurlijke vijanden (bvb.: roofmijten, sluipwespen, aaltjes tegen (taxus)keverlarven, lieveheersbeestjes,...)	2	2	3	3
4.2.3	Gebruik van fysische methoden (bv. Wegvangen door vallen en lijmbanden, langzame zandfilter voor wegvangen schimmels, warmtebehandeling jong plantgoed, UV-behandeling, ozon-behandeling, insectengaas...)	3	3	3	3
4.2.4	Grondontsmetting indien nodig, bij voorkeur niet-chemisch	3	nvt	3	nvt

5. De gebruikte pesticiden moeten zo doelgericht mogelijk zijn en zo min mogelijk neveneffecten hebben voor de menselijke gezondheid, niet-doelwitorganismen en het milieu

5.1	Gewasbeschermingsmiddelen voor professioneel gebruik worden uitsluitend gebruikt door professionele gebruikers die over een fytollicentie P1, P2 of P3 beschikken	1	1	1	1
5.2	Beheer van de gewasbeschermingsmiddelenstock (2)	1	1	1	1
5.3	Keuze van GBM op basis van hun neveneffecten op relevante nuttigen, gebaseerd op beschikbare gegevens (W&W, selectiviteitslijsten, ...)	3	3	3	3
5.4	Keuze van GBM op basis van hun efficiënte werking t.o.v. het stadium van de ziekte, plaag of onkruid	3	3	3	3

////////////////////////////////////

3 BIJLAGE: LIJST VAN DRIFTREDUCEREND MATERIAAL – DRIFTPERCENTAGES IN FUNCTIE VAN DE SPUITTECHNIEK.

Aangezien er continu nieuwe driftreducerende middelen en maatregelen ontwikkeld worden, is het noodzakelijk om deze lijst op regelmatige basis te actualiseren. De meest recente lijst is deze gepubliceerd als bijlage van [het ministerieel besluit tot vaststelling van de driftreducerende middelen of maatregelen van 1 april 2021](#). Dit besluit werd op 23 april 2021 officieel gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Op geregelde tijdstippen wordt de bijlage bij dit ministerieel besluit bijgewerkt. De lijst blijft ook beschikbaar via Fytoweb en zal worden bijgewerkt telkens er een nieuwe lijst gepubliceerd wordt in het Staatsblad.

De toepasser kan de bufferzone die vermeld wordt op het etiket verkleinen als hij gebruik maakt van doeltreffend materiaal (anti-drift materiaal) en/of beschermende maatregelen voorziet (hagen, schermen). De indeling van materiaal in functie van anti-driftpotentieel voor de gebruikte spuittechniek en voor het teeltype wordt hieronder voorgesteld.

Verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen omvatten volgende teelten:

Voor de bespuitingen in veldgewassen (akkerbouwteelten, groenten, aardbeien, grasland) houdt de anti-driftklassering rekening met de verschillende combinaties van spuittoestellen en spuitdoppen (zie Tabel 1). De verschillende spuittoestellen/technieken worden hieronder verder omschreven. Deze omschrijvingen zijn grotendeels gebaseerd op de informatiebladen uit de Nederlandse DRT-lijst.

STANDAARD SPUITTOESTEL (*):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** standaard veldspuit (zelfrijden, getrokken en gedragen)

AFGESCHERMDE SPUITBOOM (§):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm

- **omschrijving:** een afgeschermd spuitboom is een constructie die vast is bevestigd aan de spuitboom van een veldspuit. Het systeem bestaat uit een afscherming van de spuitdoppen over de volledige breedte van de spuitboom met een flexibele of vaste plaat. De afscherming bevindt zich op minstens de voor- en/of achterzijde van de spuitboom en de hoogte bedraagt minstens 30 cm gemeten vanaf de opening van de spuitdoppen

LUCHTONDERSTEUNING (#):

- **dopafstand:** 50 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 50 cm
- **omschrijving:** een veldspuit uitgerust met een actief luchtondersteuningsysteem, waarmee de lucht met hoge snelheid en volume door middel van een verdeelsysteem vlakbij (achter) de spuitdoppen neerwaarts egaal verdeeld wordt over de gehele breedte van de spuitboom. De lucht zorgt voor het transport van spuitvloeistof (de druppels) naar het gewas of onbeteeld land. De instellingen van de luchtondersteuning (snelheid en richting) dienen zodanig te zijn dat de spuitvloeistof naar of in het gewas worden geleid en dat terugkaatsing van de druppels voorkomen wordt. Dit geldt ook voor toepassingen op onbeteeld land.

SLEEPDOEK (WINGSSPRAYER,...) (\$):

- **dopafstand:** maximaal 33 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 20 cm, sleepdoek heeft altijd contact met gewas/grond
- **omschrijving:** het sleepdoeksysteem is een constructie die is bevestigd aan de spuitboom van een veldspuit. Dit systeem bestaat uit een serie parallelogramconstructies of een balk aan geveerde scharnierpunten, waarbij over de volle breedte van de spuitboom een kunststof plaat is bevestigd. De spuitdoppen zijn zodanig aan de constructie bevestigd dat de hoek waarmee de spuitdoppen spuiten gelijk is aan de hoek van de plaat. De doppen zijn ook afgeschermd van de wind door de kunststof plaat. Bij het gebruik van het sleepdoeksysteem dient de kunststof plaat (het sleepdoek) altijd te steunen op het gewas of de kale grond. Dit wil zeggen dat het sleepdoek door het gewas sleept of over de kale grond sleept. Het sleepdoek heeft de volgende functies:
 - o het afschermen van de spuitdoppen, zodat de wind minder vat krijgt op de driftgevoelige spuitdruppels;
 - o het opentrekken van het gewas, waardoor de driftgevoelige spuitdruppels dieper in het gewas komen
 - o de spuitdoppen op gelijke hoogte boven het gewas en de kale grond.

VERLAAGDE SPUITBOOM (in combinatie met maximaal 33 cm dopafstand en spuitboomstabilisatie) (£):

- **dopafstand:** maximaal 33 cm
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): maximaal 30 cm

- **omschrijving**: het betreft een veldspuit waarbij de afstand tussen de spuitdoppen maximaal 33 cm bedraagt en waarmee het mogelijk is dichter boven het gewas en onbeteeld land (bodem) te spuiten. **Spuitboomverlaging** heeft een positief effect op de driftreductie, doordat de wind door de kortere weg die de spuitvloeistof aflegt, minder invloed heeft op de verwaaiing van spuitvloeistof. Hierdoor wordt de drift meer gereduceerd dan bij de standaard spuittechniek.

RIJEN- OF BEDDENSPUIT (%):

- **dopafstand**: in functie van de toepassing.
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): in functie van de toepassing.
- **omschrijving**: het betreft hier een rijenspuit die wordt gebruikt in akkerbouwgewassen/ vollegrondsgroententeelt en ook voor onkruidbestrijding in fruit- en boomteelt. Met de rijenspuit worden stroken bespoten (tussen de gewasrij of op de gewasrij) en niet vollelds. De spuitdoppen zijn geplaatst boven de stroken die bespoten dienen te worden. Dit kan zowel één spuitdop als meerdere spuitdoppen per strook zijn. De spuitdoppen kunnen eventueel onder een hoek geplaatst zijn.

SPUIT ONDER OVERKAPPING (@):

- **dopafstand**: in functie van de toepassing.
- **hoogte** tussen spuitdoppen en gewas of bodem (indien geen gewas aanwezig is): in functie van de toepassing.
- **Omschrijving**: bij de spuit onder overkapping zijn de spuitdoppen gemonteerd binnen een overkapping. De overkapping omvat de te bespuiten breedte, waarbij de spuitleiding en overkapping één geheel is. De kap is zodanig geconstrueerd dat de te bespuiten breedte nagenoeg omsloten wordt. Aan de voor- en/of achterzijde van de kap kan een opening voorzien worden die de passage van een gewas mogelijk maakt, maar de afstand tot gewas of grond minimaal houdt. Beide zijkanten van de kap (evenwijdig aan de gewasrijen) zijn volledig gesloten, waarbij de afstand van de kap tot de grond of het gewas maximaal 10 cm bedraagt.

De lijst in tabel 1 en tabel 1.1 en tabel 1.2 specificeert de driftreductieklasse van doppen met een **tophoek van 110° of 120°**. De driftreductieklasse van deze doppen geldt ook voor doppen met een kleinere tophoek van 80° of 90° (maar niet omgekeerd) alsook voor de overeenkomstige even spuitdoppen voor bandbespuitingen.

Bijvoorbeeld: de dop TeeJet AI ISO 025 is 90% driftreducerend, deze klassering is geldig voor zowel de dop TeeJet AI 110 025 (klassiek, 110° tophoek) als voor de dop TeeJet AI 80 025 (klassiek, 80° tophoek) als voor de doppen TeeJet AI 65 025 E & TeeJet AI 95 025 E (even spuitdoppen voor bandbespuiting).

Deze lijst betreft een theoretische oplijsting; mogelijks zijn niet alle doppen of dopmaten commercieel beschikbaar.

De grootte van de bufferzone (2, 5, 10, 20, 30 meter) en het percentage driftreductie (50, 75, 90%) die gerespecteerd moeten worden, staan aangeduid op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel. De professionele gebruiker kan de bufferzone aanpassen in functie van het product dat hij toepast en het materiaal waarover hij beschikt (zie tabel 3)

**TABEL 1: LIJST DRIFTREDUCERENDE DOPPEN VOOR NEERWAARTSE
BESPUITINGEN (BIJVOORBEELD VELDSPUITEN)**

Merck	Type dop	Dopmaat	Standaard sproeitoestel *	Afgeschermd sproeitboom §	Luchtondersteuning #	Sleepdoek (Wingspayer,,,*) §	Verlaagde sproeitboomhoogte in combinatie met max. 33 cm dopafstand en sproeitboom stabilisatie £	Rijen- of beddenspuit %	Overkapte rijen- of beddenspuit @
Andere doppen dan deze vermeld in deze lijst:			0	50	75	75	75	75	90
Agrifac	D3-21	HTA D3-21 TK-SS-7,5	75	90	90	90	90	90	90
	D3-21	HTA D3-21 TK-SS-5	90	90	90	90	90	90	90
Agrotop	TD*	ISO 015 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TD XL*	ISO 02-03	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 04 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TD Hispeed*	ISO 02 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	Airmix Flat Fan	ISO 02 - 035	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 04 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	Airmix NoDrift	ISO 025 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Softdrop	ISO 04 en groter	75	90	90	90	90	90	90	
AirJet en Airtec	Airjet en Airtec	alle	75	90	90	90	90	90	90
Albuz	AVI	ISO 015-05	75	90	90	90	90	90	90

	APTJ	ISO 04 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TT	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TTI	ISO 02	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 025 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TTI60	ISO 02 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 03 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	TTJ60 (=TTJ)	ISO 05	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	75	90	90	90	90	90	90
DG	ISO 03 en groter	50	75	90	90	90	90	90	
XR/XRC	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90	
ASJ	SFA (standard fan air)	ISO 03 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	CFA (compact fan air)	ISO 01 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	TFA (twin fan air)	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	AFC	ISO 015 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Billericay (BFS)	ExRay XC	ISO 025 - 04	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	90	90	90	90	90	90	90
	PulZar	ISO 02 en grotere	50	75	90	90	90	90	90
Bickers	SAI (short air induction)	ISO 3 en groter	50	75	90	90	90	90	90
Wilger	Combo-Jet DR	ISO 025	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 03 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en grotere	90	90	90	90	90	90	90
	Combo-Jet MR	ISO 04	50	75	90	90	90	90	90
		ISO 05 en groter	75	90	90	90	90	90	90
	Combo-Jet SR	ISO 05 en groter	50	75	90	90	90	90	90
	Combo-Jet UR	ISO 04 - 05	75	90	90	90	90	90	90
		ISO 06 en groter	90	90	90	90	90	90	90

////////////////////////////////////

- aanwezigheid van haag zonder blad
- aanwezigheid van een haag met blad

Voorwaarden waaraan een haag moet voldoen:

- de hoogte van de haag bedraagt minimaal 1,5 m en is minstens even hoog als de te behandelen teelt;
- de haag wordt beschouwd deel uit te maken van het beteelde perceel;
- de haag moet samengesteld zijn uit bomen of bladbeheesters en niet uit coniferen;
- de haag moet het volledige perceel omsluiten, behalve indien de haag enkel tot doel heeft om het oppervlaktewater te beschermen. In dat laatste geval moet de haag minimaal de volledige kant lang het oppervlaktewater afboorden;
- de haag mag geen enkele opening vertonen (bijvoorbeeld als gevolg van het opsnoeien van lage takken);
- de haag moet doorlopen zijn. Ze kan niet uit meerdere onderbroken secties bestaan;
- om in aanmerking te komen voor de klassen 'haag met blad' moeten de bladeren aanwezig zijn over heel de lengte van de haag;
- de afstand tussen de haag en het oppervlaktewater moet rekening houden met de geldende regionale wetgeving

TABEL 1.2. HAGEN BIJ HORIZONTALA TEELTEN

Percentage driftreductie toegekend in tabel 1 of tabel 1.1 (afwezigheid van een haag)	Aanwezigheid van een haag zonder blad	Aanwezigheid van een haag met blad
0	0	0
50	75	90
75	90	90
90	90	90

Andere dan verticaal neerwaarts gerichte bespuitingen

In fruitteelten (boomgaard en struikgewassen), kan de classificatie van spuitdoppen voor akkerbouwteelten (zie tabel 1) evenals de classificatie van bepaalde spuittoelstenen en hagen in de fruitteelt (zie tabel 2) gebruikt worden. De classificatie is gebaseerd op de richting van de bespuitingsstroom (bespuiting gericht naar de bodem, zie tabel 1; bespuiting niet gericht naar de bodem zie tabel 2 hieronder).

TABEL 2: BOOMGAARDEN/HOP (ANDEREN DAN VERTICAAL NEERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN)

Merk	Type dop	Dopmaat	Percentage driftreductie volgens spuittechniek							
			Geen haag of anti-drift scherm				Haag op rand van het perceel of anti-drift scherm			
			Klassiek spuittoestel : Axiaal of centrifugaal luchtondersteund spuittoestel met lichtdeflectorplaten en hydraulische doppen (%)	Dwarsstroomspuittoestel : Luchtondersteund spuittoestel met semi- horizontale luchtuitstroom bekomen met behulp van individuele uitblaasmonden of een gesloten behuizing (%)	Dwarsstroomspuittoestel uitgerust met groendetectorsensoren, deze sensoren moeten aangeschakeld zijn Hagelnetten (volledig gesloten) (%)	(%)Tunnelspuit : spuitsysteem met volledige omkapping van de bomen en voorzien van lucht- en vloeistofrecirculatie Dwarsstroomspuittoestel met reflectieschermen of collector toestel (%)	Klassiek spuittoestel : Axiaal of centrifugaal luchtondersteund spuittoestel met lichtdeflectorplaten en hydraulische doppen (%)	Dwarsstroomspuittoestel : Luchtondersteund spuittoestel met semi- horizontale luchtuitstroom bekomen met behulp van individuele uitblaasmonden of een gesloten behuizing (%)	Dwarsstroomspuittoestel uitgerust met groendetectorsensoren, deze sensoren moeten aangeschakeld zijn Hagelnetten (volledig gesloten) (%)	Tunnelspuit : spuitsysteem met volledige omkapping van de bomen en voorzien van lucht- en vloeistofrecirculatie Dwarsstroomspuittoestel met reflectieschermen of collector toestel (%)
Agrifac	Type D3- 21		50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Agrotop	Airmix no drift	ISO 025 en grotere maten	50 (* hop)	50 (*hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	Airmix AM	ISO 02 en grotere maten	50 (* hop)	50 (*hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TD	ISO 015 en grotere maten	50 (*hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TurboDro p TDXL	ISO 025 en grotere maten	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Albuz	ADE	Rood en grotere maten	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99

Hypro of Lurmark	DB	ISO 015 en groter	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	LD	03 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
John Deere	Twin Fluid	35 en groter	50	50	75	99	Zonder blad: 75%	Zonder blad: 75%	Zonder blad: 90%	99
Lechler	AD	90-01 en groter	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	ID	90-01 en groter	75 (* hop)	75 (* hop)	90 (* hop)	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	IDK	90-0067 en groter	75 (* hop)	75 (* hop)	90 (* hop)	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	IDKN	ISO 04	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	IDN	ISO 25 en groter	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	ITR	80-01 en groter	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 90	zonder blad: 99 met blad: 99	99
Teejet	AI	ISO 015 en groter	75 (* hop)	75 (* hop)	90 (* hop)	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	AITX A/B	80-015 en groter	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	DG	80-02 en groter	75	75	90	99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 90 met blad: 99	zonder blad: 99 met blad: 99	99
	DG	110-03 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TT	03 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
	TTI	015 en groter	50 (* hop)	50 (* hop)	75 (* hop)	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99

////////////////////////////////////

	Twinfluid TKSS	35 en groter	50	50	75	99	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 75 met blad: 90	zonder blad: 90 met blad: 99	99
Alle niet vermelde doppen in deze tabel inclusief werveldoppen			0	0	50	90	Zonder blad: 0 Met blad: 0	Zonder blad: 50 Met blad: 90	Zonder blad: 75 Met blad: 90	99

TABEL 3: BREEDTE VAN DE BUFFERZONES: OMZETTIG VAN DE GROOTTE VAN DE BUFFERZONE IN FUNCTIE VAN DE TOEGEPASTE DRIFTREDUCTIE.

BUFFERZONES VOOR VELDSPUITEN – AKKERBOUW- EN GROENTEGEWASSEN (VERTICAAL NERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN).

<i>Bufferzones vermeld op het etiket (*)</i>	Bufferzone van 2 m met klassieke techniek	Bufferzone van 5 m met klassieke techniek	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met 50% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 75% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 90% driftreducerende techniek
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreduceren spuittoestellen/apparaten							
Klassieke techniek	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	200 m
50% driftreductie	1 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m
75% driftreductie	1 m	2 m	2 m	5 m	10 m	20 m	30 m
90% driftreductie	1 m	1 m	1 m	1 m	5 m	10 m	20 m

(*) opgelet Bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

BUFFERZONES VOOR VERTICALE TEELTEN (ANDERE DAN VERTICAAL NEERWAARTS GERICHTE BESPUITINGEN)

<i>Bufferzones vermeld op het etiket(*) en (**)</i>	Bufferzone van 5 m met klassieke techniek	Bufferzone van 10 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met klassieke techniek	Bufferzone van 20 m met 50% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 75% driftreducerende techniek	Bufferzone van 20 m met 90% driftreducerende techniek	Bufferzone van 30 m met 90% driftreducerende techniek
Gelijkwaardige bufferzones voor driftreduceren spuittoestellen/apparaten/hagen/schermen							
Klassieke techniek	5 m	10 m	20 m	30 m	40 m	50 m	150 m
50% driftreductie	3 m	5 m	15 m	20 m	30 m	40 m	75 m
75% driftreductie	3 m	3 m	10 m	15 m	20 m	30 m	50 m
90% driftreductie	3 m	3 m	5 m	10 m	15 m	20 m	30 m
99% driftreductie	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	3 m	10 m

(*): voor de toepassingen naar de grond (bv. : herbiciden) zie vorige tabel (bufferzones voor veldspuiten).

(**) opgelet: bij bespuitingen in open lucht moet er een driftreductie van minimum 75% worden gerealiseerd.

////////////////////////////////////